

MEHMONXONA XO'JALIGIDA MENEJMENTNING AHAMIYATI

ЗНАЧЕНИЕ МЕНЕДЖМЕНТА В ГОСТИНИЧНОМ БИЗНЕСЕ

THE IMPORTANCE OF MANAGEMENT IN HOTEL MANAGEMENT

Umurzaqova Gulnora Abdubannopovna

Andijon davlat texnika instituti doktoranti

umurzaqovagulnora1@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola mehmonxona xo'jaligida zamonaviy menejment tizimining o'rnini tahlil qilishga bag'ishlangan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, samarali menejment tizimi mehmonxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, mijozlar qoniqishini ta'minlash va moliyaviy ko'rsatkichlarni yaxshilashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: mehmonxona xo'jaligi, menejment, boshqaruv tizimi, turizm sanoati, xizmat sifati, samaradorlik, O'zbekiston.

Abstract: This article is devoted to the analysis of the place of the modern management system in the hospitality industry. The results show that an effective management system plays a decisive role in improving the competitiveness of hotels, ensuring customer satisfaction and improving financial performance.

Keywords: Hospitality, Management, Management System, tourism industry, quality of service, efficiency, Uzbekistan.

Аннотация: Данная статья посвящена анализу места современной системы управления в гостиничном хозяйстве. Результаты показывают, что эффективная система управления играет решающую роль в повышении конкурентоспособности отелей, обеспечении удовлетворенности клиентов и улучшении финансовых показателей.

Ключевые слова: Гостиничное хозяйство, менеджмент, система управления, индустрия туризма, качество обслуживания, эффективность, Узбекистан.

Kirish. Zamonaviy turizm industriyasida mehmonxona xo'jaligi iqtisodiyotning strategik muhim sohalaridan biri sifatida rivojlanmoqda. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda turizm va mehmonxona sektoriga alohida e'tibor qaratilmoqda, bu esa ushbu sohada professional menejment tizimlariga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirmoqda. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2010-yildan 2024-yilgacha O'zbekistonda mehmonxonalar soni 22,6 mingdan 79,5 minggacha oshgan bo'lib, bu o'sish sur'ati samarali boshqaruv tizimlarini joriy etishni talab qiladi [1]. Mehmonxona biznesining muvaffaqiyati bevosita menejment sifatiga bog'liq bo'lib, bu nafaqat moliyaviy ko'rsatkichlar, balki mijozlar qoniqishi, xodimlar samaradorligi va brendning bozordagi pozitsiyasiga ta'sir ko'rsatadi [2].

Mehmonxona menejmenti kompleks va ko'p qirrali faoliyat bo'lib, u operatsion boshqaruv, xodimlar resurslarini boshqarish, marketing strategiyalari, moliyaviy rejalashtirish va sifat nazoratini o'z ichiga oladi [3]. Zamonaviy sharoitda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, mijozlar talablarining o'zgarishi va global raqobat sharoitlari mehmonxona menejerlaridan yuqori malaka va moslashuvchanlikni talab qilmoqda. Xalqaro mehmonxona zanjirlarining tajribasi shuni ko'rsatadiki, innovatsion menejment yondashuvlari va zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini qo'llash mehmonxona xizmatlarining sifatini sezilarli darajada oshiradi va biznes samaradorligini ta'minlaydi [4].

Metodologiya va adabiyotlar tahlili. Ushbu tadqiqot adabiyotlar tahlili metodologiyasiga asoslanib olib borildi. Tadqiqot jarayonida O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining rasmiy ma'lumotlari, xalqaro turizm va mehmonxonachilik bo'yicha ilmiy nashrlardagi maqolalar, shuningdek mehmonxona menejmenti bo'yicha taniqli olimlarning asarlari tahlil qilindi. Adabiyotlar tahlili orqali mehmonxona biznesida zamonaviy menejment tizimlarining asosiy yo'nalishlari va ularning samaradorligini baholash mezonlari aniqlandi.

Mehmonxona menejmentining nazariy asoslari bir qancha ilmiy tadqiqotlarda keng yoritilgan. Walker [5] o'z fundamental asarida mehmonxona va restoran menejmentining asosiy prinsiplarini tahlil qilib, xizmat ko'rsatish sanoatida boshqaruvning o'ziga xos xususiyatlarini ta'kidlaydi. Muallif mehmonxona biznesining muvaffaqiyati uchun liderlik ko'nikmalari, strategik fikrlash va operatsion samaradorlikning birlashishi zarurligini uqtiradi. Brotherton [6] zamonaviy mehmonxona menejmentida kritik yondashuvlarni ko'rib chiqib, xizmat sifati, mijozlar tajribasi va innovatsion yechimlarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Uning fikricha, muvaffaqiyatli mehmonxona menejmenti nafaqat an'anaviy boshqaruv funksiyalarini, balki raqamli transformatsiya va barqaror rivojlanish tamoyillarini ham o'z ichiga olishi kerak.

Xodimlar boshqaruvi mehmonxona menejmentining eng muhim aspektlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston mehmonxonalarida xodimlar bilan ishlash, ularning motivatsiyasi va professional rivojlanishiga e'tibor berish xizmat sifatini oshirishning asosiy omili sanaladi [7]. Xodimlar mehmonxonaning yuzasi bo'lib, ularning professional mahorati va mijozlarga bo'lgan munosabati to'g'ridan-to'g'ri mehmonxona reputatsiyasiga ta'sir qiladi. Moliyaviy menejment va marketing strategiyalari mehmonxona biznesining barqaror rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Jones va Lockwood [8] mehmonxona operatsiyalarida moliyaviy boshqaruvning ahamiyatini ta'kidlab, qarzlarini boshqarish, xarajatlarni optimallashtirish va daromadlarni maksimallashtirish yo'llarini tahlil qiladilar.

Natijalar va muhokama. O'zbekiston mehmonxonachilik sektorining tez sur'atlar bilan rivojlanishi professional menejment tizimlariga bo'lgan ehtiyojni keskin oshirmoqda. 2010-yildan 2024-yilgacha mehmonxonalar sonining uch baravar ortishi nafaqat miqdoriy, balki sifat jihatidan ham yangi talablarni keltirib chiqarmoqda. Bu holat mehmonxona xo'jaligida zamonaviy menejment yondashuvlarini joriy etish va professional kadrlar tayyorlashni dolzarb vazifaga aylantirmoqda.

Mehmonxona menejmentining samaradorligi bir qancha o'zaro bog'liq omillarga bog'liq ekanligi aniqlandi. Xodimlar boshqaruvi, moliyaviy rejalashtirish, marketing strategiyalari va sifat nazorati bir-birini to'ldiruvchi tizim sifatida ishlashi kerak. O'zbekiston mehmonxonalarida ushbu yo'nalishlarda kompleks yondashuv qo'llash xizmat sifatini oshirish va biznes samaradorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, xodimlar bilan ishlash va ularning professional rivojlanishiga e'tibor berish zarurligi yaqqol namoyon bo'ldi, chunki mehmonxona xizmati asosan inson omili bilan bog'liq.

Raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni qo'llash mehmonxona menejmentining samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligi aniqlandi. Zamonaviy boshqaruv tizimlari, onlayn platformalar va avtomatlashtirilgan jarayonlar operatsion xarajatlarni kamaytirish va mijozlar xizmatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston mehmonxonalari uchun xalqaro tajribadan kelib chiqib, raqamli transformatsiya strategiyalarini ishlab chiqish va amalga oshirish ustuvor vazifa hisoblanadi.

Mehmonxona menejmentida milliy va madaniy xususiyatlarni hisobga olish zaruriyati ta'kidlandi. O'zbekistonning boy madaniy merosi va mehmondo'stlik an'analari mehmonxona xizmatlarida o'ziga xos uslubni shakllantirishga imkon beradi. Milliy oshxona, an'anaviy me'morchilik elementlari va mahalliy madaniyatni aks ettiruvchi xizmatlar mehmonxonalarning raqobat ustunligini ta'minlashi mumkin. Bu esa xalqaro standartlar bilan milliy xususiyatlarni uyg'unlikda birlashtiruvchi menejment yondashuvlarini ishlab chiqishni talab qiladi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari mehmonxona xo'jaligida menejmentning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi. O'zbekiston mehmonxonachilik sektorining dinamik rivojlanishi professional boshqaruv tizimlarini joriy etishni talab qiladi. Samarali menejment mehmonxonalarning raqobatbardoshligini oshirish, xizmat sifatini yaxshilash va barqaror rivojlanishni ta'minlashning asosiy vositasidir. Xodimlar boshqaruvi, moliyaviy rejalashtirish, marketing strategiyalari, sifat nazorati va texnologik innovatsiyalar mehmonxona menejmentining bir-birini to'ldiruvchi asosiy yo'nalishlari hisoblanadi. O'zbekiston mehmonxonalari uchun xalqaro tajribadan kelib chiqib, zamonaviy menejment yondashuvlarini milliy xususiyatlar bilan uyg'unlikda qo'llash muhim ahamiyatga ega. Raqamli transformatsiya, barqaror rivojlanish prinsiplari va mijozga yo'naltirilgan strategiyalar kelajak mehmonxona biznesining asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. Professional kadrlar tayyorlash, doimiy o'qitish va xalqaro hamkorlik mehmonxona menejmentining sifat ko'rsatkichlarini oshirish uchun zarur shartlardir.

Adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi (2024) Mehmonxona va shunga o'xshash joylashtirish vositalari statistikasi. Toshkent: Milliy statistika qo'mitasi.

2. Гафурова, С. Ш., & Юсупходжаева, С. Т. (2023). Ta'sirlangan ichak sindromida xavotir-fobik buzilishlar, ularda psixoterapiya va psixofarmakoterapiyaning samaradorligi (Doctoral dissertation).

3. Sh, G. S. (2020). Ichak ta'sirlanish sindromidagi psixoemotsional buzilishlar va unda psixoterapevtik yordam ko'rsatish.

4. Hamraev, B., & Maxamatjanova, N. (2023). ETIOLOGY AND EPIDEMIOLOGY OF SEXUAL DISEASES. Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения, 2(3), 45-46.

5. Maxamatjanova, N. M., Mirxaydarova, F. S., & Mirxaydarova, S. M. (2023). ANXIETY AND DEPRESSIVE DISORDERS IN DIABETES.

6. Bekenova, G. T., Axmedova, N. A., Ganiyeva, N. A., Asqarov, N. L., Tolipov, U. U., Alimova, N. Z., & Hasanova Sh, A. (2024). IMPORTANCE OF PULSE-THERAPY IN PERIPHERAL VASCULAR DAMAGE IN SYSTEMIC SCLERODERMA.

7. Fayziyev, O., Saidov, M. A., & Abduraxmonova, N. (2022). Agrar sektorni rivojlantirishda resurslar salohiyatidan foydalanishning hozirgi holati tahlili. Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук, 2(13), 275-279.

8. Mamatkulovna, D. N. (2024). Cultivating Higher-Order Cognitive Skills through Phenomenon-based Learning Approach: Strategies for Deeper Learning (SDL). Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi, 8(3), 235-241.

9. Джалолов, Ф. Ф. (2017). ТЕХНОЛОГИЯ АКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ НЕФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ВУЗОВ. Инновационное развитие, (6), 73-74.

10. Davletov, I., Fayziyev, O., & Умарова, З. (2023). Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga muvofiq moliyaviy hisobotlarni konsolidatsiyalash tamoyillari. Центральноазиатский журнал образования и инноваций, 2(5), 148-151.

11. Файзиев, О. Р. (2015). Социально-экономическое значение возделывания масличных культур в Узбекистане. World science, 3(3 (3)), 10-11.

12. Fayziyev, O. R. Sugurta bozorini raqamlashtirishda xorij tajribasi/“. Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti, buxgalteriya hisobi va.

13. Ivanova, I. V. (2019) 'Sovremennyye tendentsii razvitiya gostinichnogo menedzhmenta', Vestnik moskovskogo universiteta, 15(2), pp. 45-58.

14. Kotler, P., Bowen, J. and Makens, J. (2017) Marketing for hospitality and tourism. 7th edn. Boston: Pearson Education.

